

PIENET ERHEET VAI SUURET VIRHEET?

Seison metsässä. Selitän sadannen kerran, miksi pyykkejä puuttuu, miksi mitat ovat väärin, miksi mihinkään ei voi luottaa. Selitän sadannen kerran, että pääosa maanmittarien työstä on hyvää, mutta meidän eteemme tulee vain se huonompi osa. Ei tyydytä oikein minuaakaan. Olivatko maanmittarit huonoja vai oliko systeemissä vikaa? Mitä olisi pitänyt tehdä toisin, ettei niitä virheitä tarvitsisi vuosisatoja korjata?

Ensimmäiseksi tulee mieleen kysymys taksajärjestelmän vaikutuksesta. Siinä oli varmasti piirteitä, jotka olivat omiaan tuottamaan huonoa työtä, ja sitä koskevia juttuja kuulee kansan suusta tänäkin päivänä. (Ajatelkaa, nykyajan kenttämiehet ja -naiset, minkä maineen te pitäjään jätätte. Se maine elää sata vuotta!) Mutta jos tämän päivän kenttämies tekisi työtään samoissa olosuhteissa kuin taksamiehet aikanaan, olisiko työn jälki olennaisesti parempaa? En väitä, että olisi.

Ympäri mennään ja yhteen tullaan. Nyt ei ole taksaa, mutta nyt on tulospalkkausjärjestelmä. Toimitusten tekijöille asetetaan niin kovat määrälliset vaatimukset, että se heijastuu työn laatuun. Kannattaako? Siihen vastaavat parhaiten virheenkorjaamispäätöksiä värkkäävät virkamiehet.

Toinen iso kysymys on tarkastusjärjestelmän merkitys. Se kun toi mukanaan silmänpalvontaa ja siirsi toimituksen tekijän huomion olennaisesta epäolennaiseen. Minuakin on huomautettu siitä, että piste puuttui toimitusnumeron perästä. Mutta tekihän tarkastusjärjestelmä paljon hyvääkin työtä. Kun se poistettiin, niin hyvin tiedettiin, että kyllä siitä laskua maksetaan.

Tarkastusjärjestelmä oli oikeastaan osa laajempaa kokonaisuutta, jota nimitän

tässä pysähtyneisyyden ajaksi, yhdestä isommasta systeemistä nimen mallia ottaakseni. Kaikki oli silloin ylhäältä johdettua ja tarkoin säädeltyä, kaikki oli johdettu jakotoimituksista ja niistäkin mieluiten uusjaosta (katsopa vaikka tuon ajan pienen tilusvaihdon tilusvaihtokirjaa!) ja järjen käyttö kiellettiin. En tiedä, koska pysähtyneisyyden aika alkoi, mutta vasta 70-luvun puolivälissä se alkoi loppua. – Kuis’ minusta tuntuukaan, että seuraavassa pakinassa palaan tähän asiaan. Voitte valmentaa itseänne miettimällä esimerkiksi, mitä virkaa esimerkiksi halkomisen nautintaselitelmällä oikeastaan oli?

Entä mikä vaikutus olisi sillä, että maarekisteri olisi osattu pistää alusta alkaen kortistoksi? Maarekisterin käyttökelpoisuus olisi ollut sata kertaa parempi kuin se oli kirjoina. Tämän ovat monet muutkin sanoneet. Ja tekihän aika siinä lopulta tehtävänsä, mutta vasta atk:n avulla.

Kun minä nyt siellä metsässä seison, kysymys on taas kerran siitä, ettei rajamerkkejä ole kai koskaan rakennettukaan. Rajamerkkien rakentaminen oli liian raskas tehtävä jopa kivisessä saatikka sitten kivettömässä maastossa. Juuri äsken eräs vanhempi mies kertoi, kuinka halkomisen rajakiviä rahdattiin hevosella metsään päiväkausia ja rakennettiin kai viikkotolkulla. Ei ihme, että pinnattiin. Jos olisi pantu Helsingin herrat pyykkejä rakentamaan, he olisivat keksineet äkkiä parempia järjestelmiä, ihan niin kuin miehet silloin, kun naiset panivat heidät kotitöitä tekemään. (Imartele muuten aika lailla miehiä.) Eivät herrat olisi hakanneet kauankaan pyykkinumeroita, vaan he olisivat äkkiä keksineet, että pyykkikivi riittääkin vain ”leimata” poranrei’ällä, niin kuin kaupungeissa tehtiinkin. Miksi

siinä piti numero olla? – Siirtäkää itsenne ajassa sata vuotta taaksepäin ja keksikää, miten rajapisteet olisi merkitty niin, että merkitseminen olisi ollut helppoa, mutta pysyvästi havaittavaa. Minä keksin jo.

Ja voi veljet, jos vanhat käsipiirroksiset olisi säilytetty. Kuinka moni pyykin paikka voitaisiinkaan niiden perusteella ratkaista. Karttamiehet olivat viisaampia. He ovat arkistoineet kaiken, kai topografin kauppalaputkin. Ei kai vain ollut niin, että kenttäpiirroksiset olivat niin huonoja, ettei niiden säilyttämiseen kenenkään kantti riittänyt?

Suuri osa virheistä johtuu yksinkertaisista syistä. Yksi syy on se, että toimituksen mittamiehinä toimivat asianosaiset itse. Eivät he vilppiä tehneet, he eivät vain osanneet. Kun mittalinjalla oli pysymerkkejä ja vinomerkkejä oikealle ja vinomerkkejä vasemmalle, välillä mitan piti olla alhaalla ja välillä ylhäällä, niin varmasti meni väärin. Muistan itse, kun kylän luottomies oli mitan nollapäässä. Kun kiristin mittaa toisesta päästä, niin hän jutteli naapurin kanssa metsästyksestä ja tuli mittoineen perässä saman verran kun minä kiristin. Siinä sitten juoksit mittaa edes takaisin ja yritit saada hommaa oordninkiin. Onko ihme, jos virheitä syntyi? Vanhan ajan mittaus oli periaatteessa yksinkertaista hommaa, mutta osaavat mittamiehet siihen olisi kuitenkin tarvittu.

Näitä juttujahan riittää. Mutta kahta ei voita uusi tekniikka eikä mikään muukaan. Ensimmäinen on terve järki ja toinen on ammattitaito. Tekniikka kehittyy, mutta toimitukset monimutkaistuvat ja ammattitaitovaatimukset vain kasvavat. Siinäpä haastetta teille, nuorisolle nousevalle, kansalle kasoavalle. Vaikka ei se taida näissä hommissa enää kasota.